

EL PARTIT DE GARAIKOETXEA CELEBRA CONGRÉS EXTRAORDINARI

EA: la tercera via a Euskadi

Eusko Alkartasuna, partit que lidera l'ex-lehendakari Carlos Garaikoetxea, celebrarà el pròxim cap de setmana a Bilbao el seu segon congrés des que es va escindir del PNB. En aquesta reunió extraordinària EA pretén confirmar-se com a partit socialdemòcrata i espera resoldre els problemes interns sorgits en l'últim any.

Aranxa Zugasti

El Nadal de 1985 no va ser gens dolç per a Carlos Garaikoetxea, aleshores lehendakari del govern basc amb el PNB. Amb el seu abandonament del palau d'Ajuria Enea, seu de la presidència, es consumava la divisió de la vella formació nacionalista, que va sorprendre alguns, encara que molts altres la veien venir davant les clares divergències i la «incompatibilitat de caràcters» dels seus màxims líders: Carlos Garaikoetxea i Xabier Arzallus.

El personalisme d'aquests dos dirigents va ser un factor decisiu en l'escissió, fins el punt que van ser molts els afiliats del partit que decidiren abandonar-lo o seguir en el PNB tot basant-se en la *fidelitat* al líder.

Aquesta, però, no és més que la punta de l'iceberg d'una història que va començar dos anys enrere i a Navarra. En aquella comunitat, i després de les eleccions autonòmiques en què el PNB hi va aconseguir tres diputats, aquest partit va rebre l'oferta de les formacions de la dreta navarresa perquè donara suport al seu candidat al govern foral a canvi del suport al PNB en el Parlament basc en temes clau. Aquestes maniobres no van comptar amb el suport dels diputats nacionalistes i la direcció del PNB decideix cessar tota la directiva i tots aquells que els mostraren la seua solidaritat. El resultat va ser la constitució d'una gestora per a representar el partit de Navarra, que en les últimes eleccions no ha passat del miler de vots, i el pas a situació de *reserva* de totes les juntes municipals i dirigents dels que formaven el PNB navarrès.

Aquesta purga, però, no afectà Carlos Garaikoetxea, el qual tot i haver nascut a Pamplona i tenir-hi fixada la residència és censat a la localitat guipuscoana de Zarautz, ja que la llei exigeix que qualsevol candidat a la presidència del govern basc haja de pertànyer necessàriament a l'àmbit d'aquesta comunitat. Garaikoetxea

Carlos Garaikoetxea, líder indiscutible d'Eusko Alkartasuna, es prepara per a afrontar el pròxim congrés del seu partit.

Oliberi: «La manifestació de Bilbao ha fet mal a ETA»

Com se situa políticament Eusko Alkartasuna i com definiria aquesta tercera via que propugna?

—Estem intentant dur endavant vies diferents de les que fins ara han utilitzat la resta dels partits. Hem de diferenciar les estratègies de les formacions estatals i les dels nacionalistes, on nosaltres ens situem, i alhora cal esmentar el debilitament de la pràctica nacionalista del PNB i, a l'altre extrem, el nacionalisme violent i antidemocràtic de HB i d'ETA. Vist això, EA vol —mitjançant la reivindicació sense concessions dels drets del País Basc— dur endavant una política d'emancipació per a aconseguir millores en les condicions de vida dels seus conciutadans a través de vies totalment pacífiques i institucionals, però sense abandonar l'essència de les nostres reivindicacions, és a dir, que els bascos decidim el nostre propi futur.

La nostra via pot resultar incòmoda per a aquells que pensaven que el nacionalisme no representaria excessius problemes dins de l'estat.

—Però mentre vostès acusen el PNB d'haver abaixat el nivell de reivindicacions nacionalistes, els socis del govern ofereixen tota una sèrie d'èxits, i sobretot, la bona harmonia amb el govern central...

—Efectivament, el llistó nacionalista del PNB s'ha rebaixat, però no a causa únicament d'haver estat governant amb el PSE-PSOE, perquè en tot pacte hi ha d'haver una adaptació a certs compromisos fruit de la conjuntura. No es pot oferir com a garantia d'èxit que s'hagen assumit més o menys competències, perquè moltes d'elles no aporten les expectatives que ofereix l'estatut i suposen una rebaixa en els postulats de l'autonomia... Per sobre del que nosaltres anomenem «degradació estatutària» hi ha una cosa més important, el debilitament del missatge nacionalista, l'abandonament de conceptes tradicionals.

—Durant el pròxim congrés EA es declararà socialdemòcrata. ¿No considera que l'assumpció d'aquest concepte està sent excessivament utilitzada per massa partits com si fos un «vestit a mida»?

—A Euskadi només ens considerem socialdemòcrates nosaltres i el PSE, i inclús la interpretació de cadascú és ben diferent. Jo crec que EA aporta una definició nova del concepte, ja que diem que suposa que, per sobre de les llibertats formals cal aconseguir la llibertat real de les persones. Per a això l'administració ha de garantir alguns nivells mínims de qualitat de vida. Significa, en definitiva, una redistribució dels recursos que afavoresca els sectors més dèbils.

—Tres anys després de l'escissió del PNB. ¿Com es veuen ara aquells esdeveniments?

—Cada militant de qualsevol dels dos partits pot tenir-ne una visió pròpia. Jo, avui, en faig una anàlisi objectiva i he de dir que som dos projectes polítics diferenciats i que hem de mantenir una relació que conjugue la diferenciació amb la col·laboració.

—¿Com valora la manifestació del dia 18 a Bilbao?

—Va ser una manifestació aclaparadora de la voluntat dels ciutadans bascos que volen viure en una societat sense violència. □

mai va deixar de donar suport, i ho va fer inclús públicament, als seus companys navarresos.

Aquest va ser, doncs, el començament de les divergències al si del PNB, que aleshores comptava amb la majoria absoluta en la pràctica totalitat de les institucions basques.

A partir d'aquest moment, s'inicia tota una sèrie de capítols de discòrdia i la gota que fa vessar el got és el projecte de llei del Parlament basc que fixava la configuració territorial i institucional, la Llei de Territoris Històrics que marca les competències de Diputacions i del govern basc. Les veus discordants en el partit (no ja únicament a aquesta llei, sinó a tota la política del

PNB i sobretot a les sancions aplicades als crítics) tenen el seu epicentre a Vitòria i José Ángel Cuerda, alcalde d'aquesta capital, com una de les veus crítiques més qualificades.

L'escissió queda explicada en un document que veu la llum el 4 de setembre de 1986 i encara que en un principi els dissidents decideixen posar-hi el nom d'Eusko Abertzaleak (Nacionalistes bascos), descobreixen que la denominació ja està registrada per gent del PNB i anomenen el seu partit Eusko Alkartasuna (Solidaritat Basca). Carlos Garaikoetxea és substituït per l'aleshores diputat general de Guipúscoa, José Antonio Ardanza i l'escissió comporta la convocatòria d'eleccions autonòmiques que ofereixen un mosaic

Carlos Garaikoetxea i Xabier Arzallus.

polític molt diversificat i complicat en el ja difícil panorama basc. A l'abril de 1987 és quan EA celebra el seu congrés constituent a Pamplona, en un ambient eufòric i on la necessitat d'haver de diferenciar-se de la resta de partits bascos primava sobre qualsevol altra cosa. Dos anys han passat des d'aleshores i el partit que lidera Carlos Garaikoetxea (eurodiputat de la coalició per Europa de los Pueblos i pròxim candidat del seu partit a la presidència del govern basc), s'enfronta a un nou congrés, en aquesta ocasió extraordinari, a causa de la necessitat de «reforçament ideològic» i davant de les exigències de la pròpia militància que pretén així asserenar les discrepàncies internes sorgides al llarg d'aquest últim any. El mateix home que va liderar l'escissió, José Ángel Cuerda, alcalde de Vitòria, és a hores d'ara el líder que proposa un major acostament cap al PNB, una tàctica política que té com a fi últim, segons les especulacions que se'n fan, la formació d'un govern a tres bandes entre EA, EE i PNB. Les picades d'ull de Cuerda han estat rebudes i inclús encoratjades pel PNB, però han rebut la censura dels òrgans de direcció d'EA.

Inaxio Oliberi fou elegit secretari general d'EA en el congrés constituent. Passa per ser un home lleial a Carlos Garaikoetxea i va ser el representant d'EA en totes les negociacions del pacte d'Ajuria Enea. □